

gangspunktet er, at alle kommunikationsformer kan analyseres ud fra samme mønster. I de følgende afsnit gennemgår forfatterne de forskellige mediers udtryksformer skridt for skridt, men her er hovedvægten lagt på billeder - faste og levende. Gennemgangen af elementerne i billedanalysen er den bedste, fordi de enkelte iagttagelser bliver underbygget af illustrationer, mens gennemgangen af lyd- og de levende billedmedier bliver holdt i mere generelle vendinger, og dermed bliver hensigten mere uklar.

Til slut sættes medierne ind i en historisk og samfundsmæssig sammenhæng. Dagspressens produktionsforhold og historiske udvikling beskrives, og dens politiske tilhørsforhold og forhold omkring censur og selvrensens problematiseres ved at givet et billede af den samlede norske dagspresse. Der bliver foretaget en lignende redegørelse for radio og TV, men her prioriteres beskrivelsen af indholdssiden, de forskellige genrer, på bekostning af produktionsforholdene, som kun i ringe grad berøres.

På enkelte undtagelser nær har forfatterne en neutral holdning til de ting, de beskriver. De fremsætter ikke skråsikre påstande. TV er ikke gjort til et entydigt fordømmende medie, men det er også et medie man kan lære noget af. Forskellige synspunkter og teorier bliver lagt frem f.eks. at nogen mener, at medierne tilskynder til voldsudøvelse, mens andre mener, at de afholder folk fra at udøve vold, og så lægges der op til, at eleverne selv skal tage stilling til problemet.

Foruden en lang række opgaver både af teoretisk og praktisk art, afsluttes de enkelte afsnit med en række spørgsmål af typen: "Hvilke idealer og verdier mener dere står stærkest i norske massemedier?" (s.217). Fra begyndelsen irriterede disse spørgsmål mig. De sænkede læsehastigheden, og svarene var ofte oplagte. Men efterhånden fandt jeg ud af, at de har en effektiv pædagogisk funktion. Netop fordi de bry-

der det flydende læsetempo, tvinger de eleverne om ikke til at formulere et velklingende svar, så til at se, der er et problem, man kan forholde sig til. Dermed bliver lektielæsningen ikke en passiv videns-tilegnelse, men en aktiv proces.

Bogen er sat flot op. Der er mange gode illustrationer og udmærkede teksteksempler. Endelig er der en række emner, som er taget ud af den fortløbende tekst og behandlet i selvstændige småafsnit. Det kan være kuriøse emner, så som brugen af badges som kommunikationsmiddel, tunge emner som "Radio- og fjernsynsteknikk", eller emner som lægger op til selvstændige undervisningsforløb, så som uge- og månedsblade. Det medfører, at det er let at orientere sig i bogen. Man kan læse bogen fortløbende og lade den strukturere undervisningen i øvrigt, men man kan også tage afsnit ud, som kan supplere den undervisning, man selv har struktureret.

Nu er bogen norsk, og det er en skam. Meget kan bruges i medieundervisningen i Danmark, men mange ting f.eks. gennemgangen af dagspressen vil forekomme uvedkommende her, så det ville være en god ide, hvis bogen kunne blive omsat til danske forhold.

Knut Terum og Kjell Tyring
Andersen: Mediekunnskap I,
Gyldendal Norsk Forlag, 1988,
143 s., Nkr. 98,-.

Anmeldt af: Helle Ryge, lærer
ved Syvstjerneskolen, Værløse
Kommune.

Mediekunnskab er i den norske skole ikke noget særskilt fag (iøvrigt heller ikke i den danske), men et

såkaldt hoved- eller delemne, der indgår i andre - eksempelvis norsk, orienteringsfag, samfundsfag, formning, musik og engelsk. Det kan følgelig være vanskeligt at tilrettelægge en undervisning, der dels bliver sammenhængende og meningsfyldt og dels lever op til de krav, der ligger i beskrivelsen af disse hoved/delemner på de forskellige klassetrin.

Alt dette forsøger et nyt norsk undervisningsmateriale for grundskolen at råde bod på. Den helt nøjagtige målgruppe er 4.-6. klassetrin. Det består af en elevbog (Nkr. 98,-) og en lærervejledning (Nkr. 98,-).

I lærervejledningen finder man først en grundig gennemgang af fagets mål og indhold i grundskolen og forslag til organisering af medieundervisningen i almindelighed.

Dernæst følger et afsnit, der meget kort men klart ridser fagets vigtigste problemstillinger og terminologi op. Glimrende læsning for den garvede medielærer, der lige skal friske kundskaberne op, og glimrende for den usikre lærer, der pludselig bliver kastet ud i undervisning i kommunikationsmodeller og billedanalyse.

Sidste halvdel af lærervejledningen er nøje knyttet til elevbogens afsnit. Der er dels teoretisk baggrundstof og dels konkrete anvisninger på, hvordan undervisningen kan gribes an.

Elevbogen er delt op i fire hovedafsnit:

1. Vi påvirker hverandre
2. Vi studerer bilder
3. Radio
4. Fjernsyn

Som det næsten fremgår af overskrifterne er emnerne bygget progressivt op, og inden for hvert kapitel er der også progression. I det hele taget er kapitlerne meget systematisk bygget op - fin pædagogik - men lidt kedelig.

Forfatterne gør meget ud af fra starten at lære eleverne den rigtige ter-

minologi, alle fagudtryk bankes forsvarligt fast - God ide!

Det er også en god ide, at forfatterne bruger deres egen bog som medie over for eleverne. Den direkte måde, de henvender sig til deres små læsere på, er virkningsfuld og engagerende.

Der er utroligt mange opgaveforslag i bogen - fint varierende mellem "alene" - par - gruppe og klasseopgaver. Læreren bør nok vælge en del af det store udbud fra og være godt forberedt til alle de lektioner, der kræver apparatur, - medbringelse af aviser og blade, eller "tap lige den udsendelse" eller lignende gode og aktiverende opgaver kræver nøje planlægning.

Forfatterne prøver hele tiden at tage udgangspunkt i børnenes egne erfaringer og oplevelser, og det må siges at passe fint til de klassetrin, de har som målgruppe - alt for megen teori duer ikke over for 9-12 årige.

Bogens sidste afsnit "Fjernsyn" kræver en speciel kommentar. Det er naturligt nok det sværeste, men lidt for svært. Der køres meget hurtigt frem med nye begreber og enkelte forklares ikke - er der lige pludselig. Der savnes også praktiske og direkte anvisninger på elevernes egen produktion af video og film. Måske skyldes det, at eleverne bliver alt for fikseret på teknikken, og at apparaturet udvikles hele tiden og derfor hurtigt forældes. Alligevel harmonerer det ikke med den aktive metode, der anbefales i de andre kapitler.

Forslagene til, hvordan man angriber diverse TV-programmer analytisk, er inspirerende og anvendelige.

Bogen er skrevet i et let forståeligt sprog - den er overskuelig og nem at slå op i. Illustrationerne er udmærkede - opfylder den funktion de skal, men en del tegninger er for kedelige og systematiske.

Det er synd for en sådan mediebog, at den ikke har kunnet udgives med farve-tryk. Det ville nok have virket tiltalende på målgruppen. I disse tider hvor selv aviserne har farver på billedstoffet er det lidt tamt med hvide, grå og sorte nuancer.

Forfatterne giver i forordet udtryk for målet med bogen:

Elevne skal gennem arbeidet med lærestoffet i boka og praktisk arbeid med medier, tilegne seg kunnskaper om mediernes språk, virkemidler og påvirkningskraft. Slik kan de øke sin kommunikasjonskompetanse. Dette innebærer å utvikle evnen til å vurdere og nyttiggjøre seg mediebudskap både som mottaker og sender.

Jeg mener, at bogen giver muligheder og næsten garanti for at dette mål kan nås. - Kan den danske folkeskole bruge dette materiale til noget? Selvfølgelig kan vi ikke dele en norsksproget bog ud til eleverne i 4. klasse, men vi kan sagtens lade os inspirere og glæde os over endelig at se faget blive taget alvorligt, forsøgt samlet og klarere defineret af vore nordiske naboer. I en bearbejdet udgave kunne det danske Gyldendal måske give os muligheden for at afprøve bogen i den danske skole.

Undervisning i TV - idéer til undervisningsforløb. Redigeret af Henrik Jagd, Dorthe Wøndt og Ida Westh. 1988. Medielærerforeningen. 82 s., kr. 60,-. Købes hos Poul Erik Brøndgaard, Engholmvej 4, 3600 Stenløse, Tlf. 02 170067.

Anmeldt af: Ellen Møllesøe, underviser i dansk og film- og TV-kundskab ved VUC i Helsingør.

Der har altid været en vis ironisk distance til celluloidpædagogen. Nutidens mere diskrete videobånd (nede i tasken) vækker mindre furor, men holdningen er den samme i visse kredse. Det er for let og ikke "rigtig" undervisning. Det er derfor med stor glæde i flere henseender, at jeg modtager "Undervisning i TV". Det vil jo sige en accept af TV-mediet som seriøst undervisningsstof - også i danskundervisningen.

Bogen er desuden fremragende som inspiration og appetitvækker til film- og TV-undervisningen selvfølgelig OG til danskundervisningen, der mange steder trænger til en opstrammer i massekommunikation.

De fem artikler henvender sig til læreren. Materialet fungerer godt som lærerinspiration og som grundlag for en viderebearbejdelse og pædagogisering med henblik på eleverne.

Lærere i film- og TV-kundskab kan uden besvær bruge materialet i undervisningen. En dansklærer vil skulle yde en større indsats inden undervisningsbrug.

Ida Westh stiller spørgsmålet: Hvad er godt fjernsyn? - Det kan diskuteres i en uendelighed og er ofte genstand for stor opmærksomhed.

Ida Westh har primært hentet inspiration til en strukturering af problematikken hos John Carlsen: "Det gode fjernsyn", 1984. Diskussionsområderne er spændende og udvider horisonten. Begrebet "lænestolsæstetik" pirrer f.eks. nysgerigheden, og vil helt sikkert få nogle elever til at spidse ører.

Et andet område er faktionsbegrebet. Hvad er fakta og hvad er fiktion? Kan vi overhovedet med sikkerhed skelne? Hvad er faktion? Artiklen virker afklarende og kommer til sidst med praktiske oplysninger om det evigt tilbagevendende

de: Hvordan skaffer vi den ønskede udsendelse?

En helt anden måde at lade eleverne opleve TV-mediet på, er ved at tage udgangspunkt i Ungdomsredaktionen. Mette Kocks artikel kan danne grundlag for en kvalificeret undervisning i Ungdomsredaktionen med det formål for øje at afklare og afmystificere TV-mediet som helhed.

Artiklen rummer et lille historisk rids og mange synsvinkler, der kan lægges ned over udsendelsen. Jeg kan absolut anbefale at tage fat her. Ungdomsredaktionen skaber altid diskussion, og er i øvrigt egnet til alle aldersgrupper.

Godt at TV-sporten har fået en plads i materialet. Emnet er forsømt, og som Henrik Jagd og Benny Warning selv skriver, er det ofte regnet for useriøst. Ikke desto mindre vil emnet, og måske især fodbold som artiklen mest drejer sig om, tale til nogle elever som vi ellers ikke får med.

De to skribenter går grundigt til værks, både hvad angår lyd- og billedside og produktionen af en sportsudsendelse. Her er masser af konkret viden at hente. Artiklen rummer desuden et godt og konkret arbejdsforslag - lige til at bruge. Også eksakte arbejdsspørgsmål er med. Til sidst er nævnt en række andre forslag til undervisning i sport.

Peter Perssons mål er det samme som de øvrige skribenters og i øvrigt alle medielæreres: bevidstgørelse om forskellen mellem TV-virkelighed og den rigtige virkelighed. Hans metode er den praktiske, en selvfølgelig indfaldsvinkel i film- og TV-kundskab. I dansk undervisningen har et sådant forløb svære vilkår. Ofte mangler der apparatur og lærerkvalifikationer.

Medielæreren kan hente idéer fra det beskrevne forløb. Dele af forløbet kan anvendes, det behøver ikke at fremstå i sin helhed. Henrik Poulsen lukker os indenfor i Danmarks Radio,

et ellers lukket land for de fleste.

Ingen tvivl om vigtigheden i at skue bagom fjernsynsprogrammerne, en ekstra dimension i vores analysepraksis. Artiklen viser os den interne DR-verden, men kun den der kender det indefra, vil føle sig tryk som underviser på dette område.

De konkrete eksempler er gode, her er det lettere at være med, og spændende en gang at tage det op i et undervisningsforløb. Arbejdsspørgsmålene sætter tanker i gang, andre og flere tanker end almindeligvis.

Konkluderende vil jeg anbefale alle, der ikke vil sakke bagud inden for massekommunikationsområdet TV, at anskaffe bogen. Den indeholder lidt af hvert som det danske fjernsyn.

Erik Kaufmann, Majas nye TV, Munksgaard, Polo-serien, 1988. 62 s., kr. 124,-.

Anmeldt af: Mai-Britt Herløv Petersen, lærer i Ishøj.

Majas nye TV er en undervisningsbog til folkeskolens elever på ca. 4.-7. klassetrin. Bogen omhandler TV-mediet og TVs betydning nu og i fremtiden. Den består af 2 dele: en skønlitterær, der indeholder en novelle om en pige (Majas) oplevelse og indlevelse, når hun ser holografisk duft TV, og en fakta del, der indeholder oplysninger om, hvordan TV produceres rent teknisk, hvordan TV påvirker os og om børns medievaner nu og i fremtiden. Bogen er godt illustreret, sat med forholdsvis store typer og skrevet i et for aldersgruppen let læseligt sprog.